

deutsch
česky

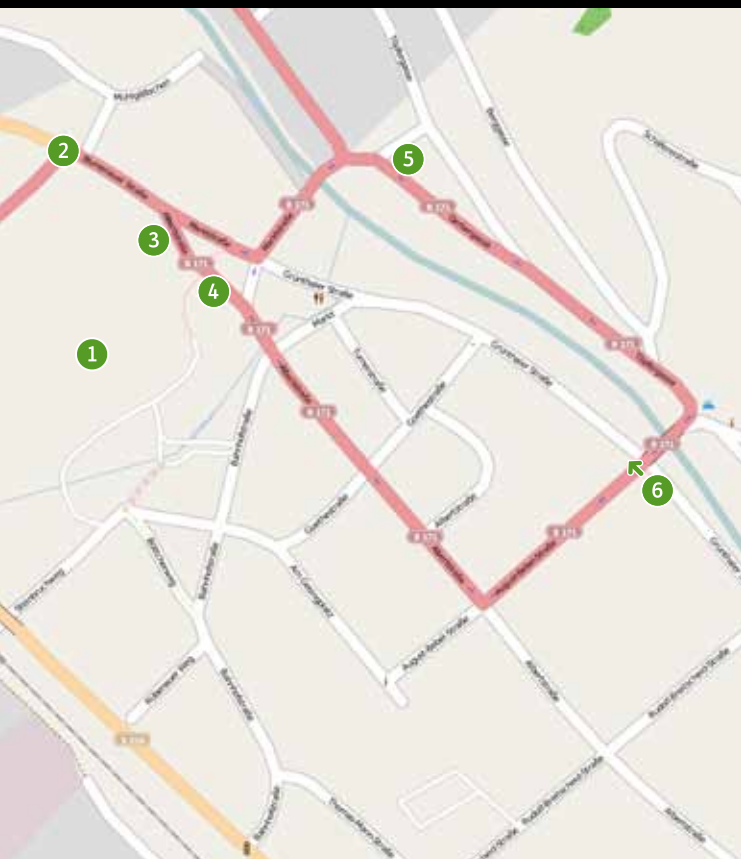

LITVÍN^{OV} OLBERNH^{AU}

Eine grenzenlose Entdeckungsreise durch Olbernhau und Litvínov
Objevujte Litvínov a Olbernhau bez hranic

Olbernhau

Legende Popisky

- ① Stadtpark
Městský park
- ② Amtsgericht
Okresní soud
- ③ Kirche und Markt
Kostel a náměstí
- ④ Rittergut und Museum
Rytířský statek a muzeum
- ⑤ Konzert- und Ballhaus Tivoli
Kulturní dům Tivoli
- ⑥ Rathaus und Innere Grünthaler Straße
Radnice a ulice Innere Grünthaler Straße

Vorwort <i>Předmluva</i>	4
---------------------------------------	---

OLBERNHAU

Stadtpark <i>Městský park</i>	6
Amtsgericht <i>Okresní soud</i>	8
Kirche und Markt <i>Kostel a náměstí</i>	10
Rittergut und Museum <i>Rytířský statek a muzeum</i>	12
Konzert- und Ballhaus Tivoli <i>Kulturní dům Tivoli</i>	14
Rathaus und Innere Grünthaler Straße <i>Radnice a ulice Innere Grünthaler Straße</i>	16

LITVÍNOV

Das Waldsteinschloss und der Schlosspark

<i>Zámek Valdštejnů a zámecký park</i>	18
Friedensplatz und Rathaus <i>Náměstí Míru a radnice</i>	20
Masaryk-Platz <i>Masarykovo náměstí</i>	22
Kirche des Heiligen Erzengels Michael <i>Kostel sv. Michaela archanděla</i>	24
Voigts-Gärten <i>Voigtovy sady</i>	26
Waldsteinkapelle und Park <i>Kaple Valdštejnů a park</i>	28
Quizvorlage <i>Tajenka</i>	30

Vorwort

Předmluva

D Liebe Leserinnen und liebe Leser,

die Broschüre, die Sie in Ihren Händen halten, wird Ihnen auf spielerische Art und Weise ermöglichen, die erzgebirgischen Partnerstädte Olbernhau und Litvínov zu entdecken!

Im Rahmen des Deutsch-tschechischen Jugendforums organisierten im Sommer 2012 sechs deutsche und tschechische Studenten Stadtrallyes für die Bewohner der beiden Städte. Gemeinsam gingen Teilnehmer verschiedenster Altersgruppen unter dem Projektmotto „Quer durch Städte und Generationen“ auf Entdeckungstour.

Die dabei entstandenen Materialien können Sie nun aufbereitet in dieser Broschüre finden und damit selbst in beiden Städten je sechs verschiedene Orte aufsuchen. Um alle Punkte, die problemlos zu Fuß erreichbar sind, auf Anhieb zu finden, nutzen Sie die beiden Stadtpläne. An jeder Station angekommen, gilt es die Antworten auf Quizfragen herauszufinden. Für jede richtige Antwort erhalten Sie einen Lösungsbuchstaben, der in die Tabelle auf Seite 30 eingefügt werden muss. Sind alle Antworten richtig, erhalten Sie die Lösungswörter und deren Übersetzung.

Wir wünschen Ihnen viel Spaß beim Erkunden der beiden Städte, Überwinden der Grenzen und Kennenlernen Ihrer Nachbarn!

Milé čtenářky, milí čtenáři,

CZ

brožura, kterou právě držíte v rukou, Vám interaktivním způsobem umožní objevovat a poznávat krušnohorská partnerská města Litvínov a Olbernhau.

V létě 2012 v rámci Česko-německého fóra mládeže zorganizovalo šest českých a německých studentů městskou rallye pro obyvatele obou měst. Účastníci různých věkových skupin společně prozkoumávali své rodné město i město partnerské, a to pod mottem celého projektu „Napříč městy a generacemi“.

Díky materiálům, které během projektu vznikly a které naleznete v této brožuře, se můžete pustit do objevování obou měst i Vy. V každém z nich je připraveno šest různých zastávek, k nimž se váží otázky našeho kvízu. Za každou správnou odpověď získáte písmenko, které zapíšete do tabulky na konci brožury. Pokud budou všechny odpovědi správně, vyjde Vám tajenka a její překlad.

Všechny zastávky se nachází blízko sebe a jsou pěšky snadno dostupné. Za účelem lepší orientace naleznete v brožuře i plánky města. Pořadí zastávek, tak jak jsme je vypracovali, je pouze naším doporučením a může být libovolně měněno.

Přejeme Vám mnoho zábavy při objevování obou měst, při překonávání hranic a poznávání Vašich sousedů!

Stadtspark

Městský park

OLBERNHAU STATION 1 ZASTÁVKA 1

D Aus dem Geschichtsbuch

Der Stadtspark war früher Teil des Rittergutes und diente als Garten. Es wurden dort zahlreiche Kräuter sowie Gemüse und Obst angebaut. Auch Hetzjagden hielt man ab. Als 1767 bei einer solchen mehrere Pistolenschüsse im Dach des alten Herrenhauses einschlugen, brannte dieses daraufhin vollständig nieder. Geprägt wurde das Bild des Stadtsparks lange Zeit von über 200 Jahre alten Linden. Diese wurden jedoch nach 1950 gefällt. Lediglich zwei dieser Linden blieben erhalten – bis heute. Sein derzeitiges Aussehen erhielt der Stadtspark nach einer umfangreichen Umgestaltung nach 1992.

CZ Záznam z kroniky

Městský park býval dříve součástí rytířského statku a sloužil jako zahrada, ve které se pěstovaly rozličné druhy bylin, ovoce a zelenina. Častou zdejší událostí bývaly štvance. Roku 1767 došlo při jednom z mnohých lovů k neštěstí, několik střel zasáhlo střechu starého panského domu, který se vznítil a kompletně shořel.

Dlouhá léta dominovaly městskému parku lípy, které byly staré přes 200 let. Po roce 1950 však byly téměř všechny pokáceny. Zachovaly se pouze dvě, a to až dodnes. Svě nynější podobě vděčí městský park rozsáhlé úpravě, kterou prošel po roce 1992.

Wie viele Gedenksteine gibt es im Stadtpark?

Kolik je v městském parku pomníků?

- a 2 → F → 3J
b 3 → A → 4G
c 4 → G → 3H

Einer dieser Steine ist einer Persönlichkeit gewidmet. Wann wurde diese geboren?

Jeden z těchto pomníků je věnován známé osobnosti. Kdy se tato osobnost narodila?

- a 1832 → S → 3D
b 1838 → T → 4H
c 1848 → N → 3E

Welchen Beruf hatte diese Persönlichkeit?

Čím tato osobnost byla?

- a Dirigent/Dirigentem → R → 3B
b Philosoph/Filozofem → N → 3C
c Ingenieur/Inženýrem → Ř → 4A

Amtsgericht

Okresní soud

OLBERNHAU STATION 2 ZASTÁVKA 2

D Aus dem Geschichtsbuch

Das Amtsgericht hat eine wechselhafte Geschichte hinter sich. Nachdem die Stadt Olbernhau 1892 vom Justizministerium die Erlaubnis zur Errichtung eines eigenen Amtsgerichtes erhielt, wurde kurz darauf mit dem Bau begonnen. Die Einweihung erfolgte schließlich am 1. April 1895. Nach 1945 verlor das Gebäude seine ursprüngliche Funktion. In der Folgezeit diente es als Jugendclubhaus, Kinderbibliothek und Altstoffannahmestelle. 1992 kaufte schließlich die Volksbank Mittleres Erzgebirge das vom Verfall bedrohte Gebäude und eröffnete 1994 nach einer Sanierung ihre Hauptfiliale darin.

CZ Záznam z kroniky

Okresní soud má za sebou zajímavou historii. Roku 1892 získalo město Olbernhau od Ministerstva spravedlnosti povolení ke zřízení vlastního okresního soudu a krátce poté začalo s jeho výstavbou. Provoz soudu byl slavnostně zahájen 1. dubna 1895. Po roce 1945 však budova ztratila svou původní funkci a v následujících letech sloužila různým účelům. Byla v ní umístěna dětská knihovna, také klub mládeže, a několik let byla využívána dokonce i jako sběrna surovin. V roce 1992 budovu, která více a více chátrala, zakoupila banka Volksbank Mittleres Erzgebirge a po rekonstrukci v roce 1994 v ní otevřela svou hlavní pobočku.

Wie hieß die Zöblitzer Straße früher?

Jak se ulice Zöblitzer Straße jmenovala dříve?

a	Große Büchsgasse	→	O	→	3H
b	Kleine Gewehrgasse	→	R	→	4F
c	Obere Kanonengasse	→	Í	→	4G

Gehen Sie zur Schautafel – wann wurde das »Raacher-mann-Lied« geschrieben?

Jděte k informační tabuli – kdy vznikla píseň „Raacher-mann-Lied“?

a	1925	→	B	→	3I
b	1937	→	K	→	3A
c	1957	→	L	→	4H

Was gibt im Fenster des ehemaligen Amtshofes zu sehen?

Co lze vidět za okny bývalého hostince Amtshof?

a	Autos/Auta	→	B	→	3J
b	Flugzeuge/Letadla	→	C	→	4J
c	Fahrräder/Kola	→	S	→	3F

Kirche und Markt

Kostel a náměstí

OLBERNHAU STATION 3 ZASTÁVKA 3

D Aus dem Geschichtsbuch

Die Stadtkirche wurde 1590 erbaut, aber bereits 1639 während des Dreißigjährigen Krieges niedergebrannt. Der Wiederaufbau erfolgte 1648. Durch einen Blitzschlag 1790 wurde die Kirche erneut stark beschädigt und erhielt mit der anschließenden Instandsetzung ihre heutige Form. Nach den beiden Weltkriegen, denen jeweils die drei Glocken zum Opfer fielen, wurde 1952 eine umfangreiche Restauration feierlich abgeschlossen. Auf dem vor der Kirche befindlichen Markt können seit 1951 zur Adventszeit die Wahrzeichen Olbernhaus besichtigt werden: Nussknacker, Reiterlein und Pfefferkuchenfrau.

CZ Záznam z kroniky

Městský kostel byl postaven roku 1590, ale již v roce 1639 během třicetileté války vyhořel. Opětovné výstavby se dočkal roku 1648. V roce 1790 byl však zasažen bleskem, který jej znovu silně poškodil. Následovala rekonstrukce, jež kostel uvedla do dnešní podoby. Po obou světových válkách, kterým padly za oběť pokaždé všechny tři kostelní zvony, byla zahájena rozsáhlá renovace celého objektu, jež byla slavnostně ukončena roku 1952. Náměstí před kostelem již od roku 1951 ožívá zejména v předvánočním čase, kdy zde své tradiční místo zaujmou symboly města Olbernhau – louskáček, jezdec a perníkářka.

Gehen Sie hinter die Kirche. Sie sehen einen viereckigen Bau – als was könnte er gedient haben?

Jděte za kostel, za kterým uvidíte čtvercovou stavbu. Jako co podle Vás dříve sloužila?

a	Als Bühne/Jako jeviště	→	V	→	3D
b	Als Stall/Jako stáj	→	Ř	→	3B
c	Als Gruft/Jako hrobka	→	N	→	4H

Schätzen Sie, wie hoch der Turm der Olbernhauer Kirche ist!

Odhadněte, jak vysoká je věž olbernhauského kostela!

a	21m	→	Ň	→	4F
b	30m	→	O	→	3F
c	48m	→	D	→	3B

Suchen Sie die „Königseiche“ – wann wurde diese gepflanzt?

Najděte „Königseiche“ [Dub Král] – kdy byl zasazen?

a	1615	→	C	→	3G
b	1818	→	H	→	4E
c	1848	→	P	→	3I

Rittergut und Museum

Rytířský statek a muzeum

OLBERNHAU STATION 4 ZASTÁVKA 4

D Aus dem Geschichtsbuch

Ursprünglich befanden sich an dieser Stelle alte Bauernhöfe, die 1654 zum Rittergut ernannt und umgebaut wurden. Geprägt wurde dieser Gebäudekomplex unter anderem durch Landwirtschaft, aber auch Jagd- und Braurecht. Zudem nutzten es Kurfürsten als Aufenthaltsort während ihrer Jagdveranstaltungen.

1933 kaufte die Stadt Olbernhau das Rittergut und eröffnete 1957 darin das Museum „Haus der Heimat.“ Ab 2002 wurde das Museum erweitert und grundlegend saniert. Neben dem mittlerweile umbenannten „Museum Olbernhau“ gibt es heute hier noch die Stadtbibliothek und einen Jugendclub.

CZ Záznam z kroniky

Původně se na tomto místě nacházely staré selské statky, jež byly roku 1654 přejmenovány na statky rytířské a odpovídajícím způsobem přestavěny. Celý komplex sloužil mimo jiné zemědělství a disponoval loveckým a várečným právem. Kromě toho zde pobývali kurfiřti, když v okolí pořádali štvanice. V roce 1933 koupilo rytířský statek město Olbernhau a v roce 1957 v něm otevřelo muzeum s názvem „Haus der Heimat“ [Dům vlasti]. Od roku 2002 bylo muzeum rozšiřováno a kompletně rekonstruováno. Kromě muzea, jež se mezitím přejmenovalo na „Museum Olbernhau“ se zde v současnosti nachází také městská knihovna a klub mládeže.

Schauen sie auf die Schautafel vor dem Museumseingang. Was wurde im Rittergut bis 1895 hergestellt?

Přečtěte si text na informační tabuli před vchodem do muzea. Co se na rytířském statku do roku 1895 vyrábělo?

a	Bier/Pivo	→	Í	→	3J
b	Kaffee/Káva	→	A	→	3A
c	Wein/Vino	→	Š	→	4F

Schauen Sie sich auf der Schautafel vor dem Museum die Bilder der ehemaligen „Gerichtsschänke“ an. Suchen Sie dieses Gebäude im Umfeld des Marktes/Rittergutes. Was befindet sich heute darin?

Na informační tabuli před muzeem si prohlédněte obrázky tehdejší „Gerichtsschänke“ [soudní krčmy] a najděte tuto budovu v okolí náměstí/rytířského statku. Co se v ní dnes nachází?

a	Schreibwarengeschäft/
Obchod s kancelářskými potřebami	→	Č	→	3E
b	Bäckerei und Fleischerei/
Pekárna a řeznictví	→	Z	→	4G
c	Anwaltskanzlei und Antiquitätenhandel/
Advokátní kancelář a starožitnictví	→	U	→	3C

OLBERNHAU STATION 5 ZASTÁVKA 5

D Aus dem Geschichtsbuch

Früher stand hier ein Gasthaus, das ab 1894 Tivoli hieß und zu Beginn des 20. Jahrhunderts zum Theater-, Konzert- und Ballhaus umgebaut wurde. Dieses brannte jedoch 1906 nach der Fertigstellung vollständig nieder – aber bereits neun Monate später folgte die Wiedereröffnung. Der Neubau im Jugendstil entwickelte sich zum kulturellen Mittelpunkt der Stadt und erhielt in den folgenden Jahren den Ruf, „das größte und schönste Etablissement des Erzgebirges“ zu sein. Nach der Schließung 1994 folgte 1999 die Wiederbelebung des Hauses und damit verbunden eine umfangreiche Restaurierung.

CZ Záznam z kroniky

Na místě dnešního kulturního domu stával původně hostinec, jenž se od roku 1894 honosil názvem Tivoli. Začátkem 20. století byl přestavěn na kulturní dům, ve kterém se pořádaly koncerty, plesy a divadelní představení. Těsně po ukončení stavebních prací však budova roku 1906 kompletně vyhořela. S novou výstavbou se začalo téměř okamžitě, kulturní dům Tivoli byl opětovně otevřen již o devět měsíců později. Secesní novostavba se záhy stala kulturním centrem celého města a v následujících letech získala pověst „největšího a nejhezčího podniku v Krušných horách“. V roce 1994 byl kulturní dům uzavřen a v roce 1999 proběhla rozsáhlá rekonstrukce celého objektu, který byl následovně opět uveden do provozu.

Konzert- und Ballhaus Tivoli Kulturní dům Tivoli

Gehen Sie zur Schautafel und finden Sie heraus, welche baulichen Änderungen am Tivoli im Laufe der Zeit vorgenommen wurden!

Jděte k informační tabuli a zjistěte, jakými stavebními úpravami budova Tivoli v průběhu let prošla!

a	Eckige Fenster wurden durch runde ersetzt./ <i>Hranatá okna byla nahrazena okny oválnými.</i>	→	C	→	3H
b	Die Türmchen auf dem Dach sind verschwunden./ <i>Zmizely věžičky na střeše.</i>	→	Š	→	3D
c	Die Fassade hatte früher einen roten Anstrich./ <i>Fasáda měla dříve červený nátěr.</i>	→	G	→	4F

Sehen Sie sich die Zeichnung an. In welchem Jahr zeigt diese das Tivoli?

Důkladně si prohlédněte kresbu. Ve kterém roce budovu Tivoli zobrazuje?

a	1805	→	Ř	→	4G
b	1905	→	I	→	4I
c	1960	→	L	→	3B

Rathaus und

Innere Grünthaler Straße

Radnice a ulice

Innere Grünthaler Straße

OLBERNHAU STATION 6 ZASTÁVKA 6

D Aus dem Geschichtsbuch

1908 eröffnete am Ende der Inneren Grünthaler Straße die „Restauration Kegelschmiede“. Im gleichen Jahr verlegte die Olbernhauer Stadtverwaltung ihren Sitz in die beiden Obergeschosse dieses Gebäudes. Bis Ende 1911 wurde das Haus dann durch einen großen Anbau erweitert, wodurch es seine heutige Form erhielt. Bevor die Verwaltung in das jetzige Rathaus zog, befand sich deren Sitz in der Inneren Grünthaler Straße 19. Diese Straße ist noch heute Olbernhau Haupteinkaufsstraße und wurde in der Vergangenheit mehrmals durch große Hochwasser schwer beschädigt, wie etwa 1897, 1932 und zuletzt im August 2002.

CZ Záznam z kroniky

Roku 1908 byla na konci ulice Innere Grünthaler Straße otevřena „Restaurace Kegelschmiede“. V tomtéž roce využila budovu správa města Olbernhau a přemístila své sídlo do obou jejích horních pater. Budova byla koncem roku 1911 rozšířena o velký přístavek, který jí dodal současnou podobu. Předtím, než se městská správa přestěhovala do budovy nynější radnice, sídlila na adrese Innere Grünthaler Straße 19. Tato ulice je dodnes hlavní nákupní třídou města Olbernhau a byla v minulosti několikrát těžce poškozena rozsáhlými povodněmi. Ty největší zasáhly město v letech 1897, 1932 a naposledy také v srpnu 2002.

Suchen Sie die Säule mit dem Windrad, die den Informationspunkt markiert. Welches Olbernhauer Wahrzeichen ist darauf zu sehen?

Najděte sloup s větrným kolem, který poznáte podle červené značky pro informace. Který symbol Olbernhau je na něm vidět?

a	Das Reiterlein des Rittergutes/ Jezdec z rytířského statku	→	V	→	4H
b	Das Olbernhauer Reiterlein/ Olbernhauký jezdec	→	R	→	4F
c	Napoleons Reiterlein/ Napoleonův jezdec	→	Í	→	3J

Gehen Sie in die „Innere Grünthaler Straße“ und suchen Sie die Hausnummer 15. Dieses ist eines der beiden ältesten Häuser in der Innenstadt. Welches Geschäft ist nun in dem Haus?

Jděte do ulice „Innere Grünthaler Straße“ a najděte dům čp. 15. Tento dům je jedním ze dvou nejstarších domů v centru města. Jaký obchod se zde nyní nachází?

a	Schuhgeschäft/Obuv	→	A	→	3C
b	Apotheke/Lékárna	→	Č	→	4I
c	Geschenkwarenladen/Obchod s dárkovými předměty	→	H	→	3G

Suchen Sie die Tafel, die den Hochwasserstand vom 12./13. August 2002 markiert. Schätzen Sie, wie hoch das Wasser an diesem Ort stand!

Najděte ceduli, která ukazuje stav vody při povodních 12. a 13. srpna 2002. Odhadněte, jak vysoko voda na tomto místě vystoupala!

a	Etwa/přibližně 1,2 m	→	H	→	4J
b	Etwa/přibližně 2,3 m	→	Ř	→	3I
c	Etwa/přibližně 3,1 m	→	E	→	3D

Zámek Valdštejnů

a zámecký park

Das Waldsteinschloss und
der Schlosspark

LITVÍNŮV ZASTÁVKA 1 STATION 1

CZ

Záznam z kroniky

Roku 1715 nechal Jan Josef Valdštejn postavit panský dům. Již mezi lety 1732 a 1743 jej Valdštejnův potomek přestavěl na zámek, který se v této podobě zachoval až dodnes. Poté, co barokní stavba přešla roku 1924 do státního vlastnictví, fungovala jako lesní úřad a byla do ní umístěna také výstava o historii města. Od roku 2006 patří objekt městu Litvínov, které jej postupně rekonstruuje.

Mezi lety 1878 a 1880 byl před zámkem zřízen anglický park, v němž byly vysázeny různé exotické dřeviny. Ve 20. a 30. letech 20. století se v bezprostřední blízkosti zámku konaly první hokejové zápasy.

D

Aus dem Geschichtsbuch

1715 ließ Jan Josef von Waldstein ein Herrenhaus errichten. Bereits von 1732 bis 1743 veranlasste dessen Nachfahre den Umbau zum Schloss, womit es seine heutige Erscheinung erhielt. Nachdem das Barockschloss 1924 in Staatsbesitz übergang, brachte man dort unter anderem das Forstamt und eine Ausstellung zur Stadtgeschichte unter. Seit 2006 ist die Stadt Litvínov der Besitzer und rekonstruiert das Gebäude schrittweise.

Von 1878 bis 1880 wurde vor dem Schloss ein englischer Park angelegt, der viele exotische Baumarten beherbergt. In unmittelbarer Nachbarschaft fanden in den 1920er und 1930er Jahren zudem die ersten Eishockeyspiele statt.

Začátkem 18. století byla v Litvínově založena soukenická manufaktura, která měla velký význam pro další rozvoj města. Dnes ji u vchodu do zámeckého parku připomíná pouze obelisk, jenž byl postaven u příležitosti 100. výročí založení manufaktury. V jakém roce se 100. výročí slavilo?

Anfang des 18. Jahrhunderts wurde in Litvínov eine Tuchmanufaktur gegründet, die für die Entwicklung der Stadt von großer Bedeutung war. Heute erinnert daran der Obelisk am Eingang des Schlossparks, der anlässlich des 100-jährigen Gründungsjubiläums der Manufaktur errichtet wurde. Wann war das Jubiläum?

a	1805	→	T	→	1E
b	1810	→	Ř	→	2E
c	1815	→	R	→	1B

Cestou k zámeckému parku objevíte místní raritu – takzvaný „strom ve stromě“. Které dva druhy stromů zde srůstají?

Am Weg durch den Schlosspark steht eine Besonderheit – der so genannte „Baum im Baum“. Welche zwei Baumarten sind hier verwachsen?

a	Buk a břıza/Buche und Birke	→	Š	→	1D
b	Smrk a jedle/Fichte und Tanne	→	A	→	1H
c	Javor a akát/Ahorn und Akazie	→	N	→	2G

Náměstí Míru a radnice

Friedensplatz und Rathaus

LITVÍNŮV ZASTÁVKA 2 STATION 2

CZ Záznam z kroniky

Na většině dnešního náměstí Míru se dříve rozkládal chovný rybník. Poté, co mezi lety 1885 a 1889 doslova zmizel z mapy města, se nově vzniklé ploše začalo od roku 1890 říkat Jiřího náměstí. V následujících letech muselo být kvůli politickým změnám několikrát přejmenováno, nazývalo se podle Karla Marxe, Konrada Henleina a jméno mu propůjčil i Dr. Edvard Beneš. Současný název pochází z roku 1952.

Uprostřed náměstí stojí radnice, jež byla vystavěna v letech 1937 a 1938. Od té doby ji navzdory všem politickým změnám zdobí vyobrazení archanděla Michaela.

D Aus dem Geschichtsbuch

Der Friedensplatz war früher zu großen Teilen ein Fischteich. Nachdem der Teich aber zwischen 1885 und 1889 komplett aus dem Stadtbild verschwand, nannte man 1890 die neuentstandene Fläche Georgsplatz. Unter dem Einfluss der politischen Veränderungen erfuhr der Platz in den folgenden Jahrzehnten mehrere Umbenennungen: die Namensgeber waren Karl Marx, Konrad Henlein und Dr. Edvard Beneš. Den heutigen Namen erhielt der Platz schließlich 1952.

In der Mitte des Náměstí Míru befindet sich das Rathaus, das 1937/38 errichtet wurde. Am Gebäude prangt seitdem, aller politischen Wechsel zum Trotz, ein Bildnis des Erzengels Michael.

Najděte na budově radnice vyobrazení sv. Michaela archanděla! Co drží v rukou?

Suchen Sie am Rathaus das Bildnis des Heiligen Erzengels Michael! Was hält er in den Händen?

a	Váhy a meč/Waage und Schwert	→	R	→	1H
b	Kopí a štít/Speer und Schild	→	Ň	→	2J
c	Kříž a bibli/Kreuz und Bibel	→	Í	→	1F

Kde ještě můžete v souvislosti s městem Litvínov tento obraz najít?

Wo können Sie dieses Abbild außerdem im Zusammenhang mit Litvínov finden?

a	Na znaku hasičů/
Im Wappen der Feuerwehr	→	I	→	2G
b	Na znaku města/
Im Stadtwappen	→	G	→	2D
c	Na logu hokejového klubu/
Im Vereinslogo der Eishockeymannschaft	→	U	→	2H

Jaké jsou barvy města Litvínov?

Was sind die Litvínover Stadtfarben?

a	Červená, bílá a žlutá/Rot, weiß und gelb	→	E	→	1E
b	Oranžová, zelená a černá/Orange, grün und schwarz	→	R	→	2E
c	Modrá, bílá a červená/Blau, weiß und rot	→	Š	→	1G

Masarykovo náměstí

Masaryk-Platz

LITVÍNOV ZASTÁVKA 3 STATION 3

CZ Záznam z kroniky

Masarykovo náměstí je nejstarším náměstím ve městě, vzniklo po získání tržního práva roku 1715. Náměstí obklopovaly samé důležité budovy, kromě kostela to byla především radnice a fara.

Název po prvním československém prezidentu Tomáši Garrigue Masarykovi (1850 – 1937) získalo náměstí v roce 1931. Ale i jeho název byl v následujících letech odsouzen k neustálým změnám, jež odrážely tehdejší politické poměry. V jejich důsledku byl dokonce odstraněn a zničen pomník postavený na Masarykovu počest.

D Aus dem Geschichtsbuch

Der Masaryk-Platz ist der älteste Platz der Stadt und entstand nach dem Erhalt des Marktrechts 1715. Neben der Kirche gab es um den Platz herum noch weitere wichtige Gebäude, wie das alte Rathaus und das Pfarrhaus. Die Namensgebung des Platzes nach Tomáš Garrigue Masaryk (1850 – 1937), dem ersten Präsidenten der Tschechoslowakei, fand 1931 statt. Jedoch erfuhr auch dieser Platz noch zahlreiche Umbenennungen in den darauffolgenden Jahren, die den jeweiligen politischen Zuständen geschuldet waren. Das zu Ehren Masaryks errichtete Denkmal wurde im Zuge dessen entfernt und zerstört.

Fotografie: Litvínov v proměněch času/PhDr. Pokorná

Kdo byl Tomáš Garrigue Masaryk, po němž se dnes náměstí jmenuje?

Wer war Tomáš Garrigue Masaryk, dem dieser Platz heute gewidmet ist?

a	První prezident Československa/
Der erste Präsident der Tschechoslowakei	→	N	→	2J
b	První prezident České republiky/
Der erste Präsident der Tschechischen Republik	→	Z	→	1B
c	První starosta Litvínova/
Der erste Bürgermeister Litvínovs	→	D	→	2I

Najděte malý dům s věžičkou a zjistěte, co v tomto domě dříve bývalo.

Finden Sie das kleine Haus mit dem Türmchen auf dem Dach! Suchen Sie nach Hinweisen, was früher darin untergebracht gewesen sein könnte.

a	Škola/Eine Schule	→	Ř	→	1G
b	Hasiči/Die Feuerwehr	→	E	→	2E
c	Stará radnice/Das alte Rathaus	→	B	→	1F

Co je v současné době uprostřed náměstí místo pomníku Tomáše Garrigua Masaryka?

Was sehen Sie heute in der Mitte des Platzes anstelle des Masaryk-Denkmal?

a	Jabloň/Einen Apfelbaum	→	K	→	1C
b	Rybniček/Einen kleinen Teich	→	U	→	1J
c	Kašna/Einen Springbrunnen	→	E	→	2F

Kostel sv. Michaela archanděla

Kirche des Heiligen Erzengels Michael

LITVÍNŮV ZASTÁVKA 4 STATION 4

CZ

Záznam z kroniky

Kostel sv. Michaela archanděla je nejstarší dochovanou budovou Litvínova. Nedílnou součástí města tvoří již od období mezi lety 1685 a 1694, kdy byl vystavěn podle návrhu barokního architekta Jeana Baptisty Matheye. Během sedmileté války byl kostel několikrát zpustošen, takže prvních stavebních oprav bylo zapotřebí již v roce 1763. Právě z této doby pochází většina vnitřních prostor. Poslední rozsáhlou renovací prošla budova začátkem 90. let 20. století u příležitosti třisetletého výročí své existence.

Poblíž kostela se nachází také socha sv. Jana Nepomuckého, která je v Litvínově svého druhu nejstarší.

D

Aus dem Geschichtsbuch

Die Kirche ist das älteste erhaltene Gebäude Litvínovs. Errichtet wurde sie zwischen 1685 und 1694 durch den Barockarchitekt Jean Baptiste Mathey und prägt seitdem das Stadtbild. Während des Siebenjährigen Krieges wurde das Gotteshaus mehrfach geplündert, sodass bereits 1763 eine erste Renovierung notwendig wurde – der Großteil des Innenraums stammt aus dieser Zeit. Eine letzte umfassende Erneuerung fand Anfang der 1990er Jahr anlässlich des 300-jährigen Jubiläums statt.

Auf dem Areal findet sich zudem noch eine Statue des heiligen Johannes Nepomuk. Dieses freistehende Standbild ist in Litvínov das älteste seiner Art.

**Mezi oběma kostelními věžemi je vidět socha.
Nad kým vítězí?**

Zwischen den beiden Kirchtürmen sehen Sie eine Statue. Wen ringt diese nieder?

a	Nad čertem jako symbolem zla/
Den Teufel als Symbol für das Böse	→	G	→	1I
b	Nad ženou jako symbolem smyslnosti/
Eine Frau als Symbol für Wollust	→	N	→	1E
c	Nad lvem jako symbolem síly/
Einen Löwen als Symbol seiner Stärke	→	Č	→	2F

Kolik křížů na střeše spočítáte?

Wie viele Kreuze können Sie auf dem Dach zählen?

a	1	→	V	→	1A
b	2	→	N	→	2G
c	3	→	E	→	2I

Kolik soch na nádvoří kostela najdete?

Wieviele Statuen können Sie im Kirchenhof entdecken?

a	2	→	R	→	2E
b	5	→	O	→	1F
c	8	→	S	→	1C

Voigtovy sady

Voigts-Gärten

LITVÍNŮV ZASTÁVKA 5 STATION 5

CZ Záznam z kroniky

Za kostelem se v současné době rozkládají Voigtovy sady. Dříve na tomto místě stával první litvínovský kostel, k němuž patřil také hřbitov. Místo bylo pojmenováno po českém osvícenci a litvínovském rodáku Nikolasi Adauktu Voigtovi (1733 – 1787).

V parku se dodnes zachovaly dvě barokní plastiky, jednou z nich je sloup Nejsvětější Trojice z roku 1739, který se nachází hned za kostelem. Na protilehlém konci sadů je socha Herkula (zvaná též Samson), která byla vytvořena mezi lety 1730 a 1740 a přemístěna do Litvínova roku 1820.

D Aus dem Geschichtsbuch

Hinter der Kirche befinden sich heute die Voigts-Gärten. Früher stand auf dieser Fläche das erste Gotteshaus Litvínovs mit dem dazugehörigen Friedhof. Benannt wurde das Areal nach dem tschechischen Aufklärer Nikolaus Adaukt Voigt (1733 – 1787), der in Litvínov geboren wurde. In diesem Erholungspark finden sich zudem noch heute zwei barocke Statuen. Eine davon ist die 1739 errichtete Säule der heiligen Dreifaltigkeit unmittelbar hinter der Kirche. Am gegenüberliegenden Ende der Gärten ist die Statue des Herkules (auch Samson genannt) zu sehen. Geschaffen wurde sie von 1730 bis 1740 und befindet sich seit 1820 in Litvínov.

Které zvíře je vidět na vrcholku sochy Nejsvětější Trojice?

Welches Tier können Sie auf der Spitze der Statue der Heiligen Dreifaltigkeit sehen?

a	Medvěd/Einen Bär	→	Ř	→	2E
b	Lev/Einen Löwen	→	I	→	1H
c	Pták/Einen Vogel	→	G	→	1D

Najděte sochu Herkula (resp. Samsona). O která dvě zvířata se opírá?

Suchen Sie nun die Statue des Herkules (bzw. Samson). Auf welche beiden Tiere stützt sich dieser?

a	O jelena a vlka/Auf Hirsch und Wolf	→	G	→	1B
b	O lva a krávu/Auf Löwe und Kuh	→	I	→	1G
c	O orla a koně/Auf Adler und Pferd	→	Í	→	2G

Najděte na pěti vedle sebe stojících secesních domech ve Smetanově ulici (viz plánek) informaci, v jakém období byly domy postaveny.

Suchen Sie an den fünf nebeneinander stehenden Jugendstilhäusern an der Smetana-Straße (siehe Karte) nach Hinweisen, wann diese erbaut wurden!

a	1901–1906	→	Z	→	1C
b	1911–1916	→	N	→	2J
c	1921–1926	→	T	→	2D

Kaple Valdštejnů a park

Waldsteinkapelle und Park

LITVÍNŮV ZASTÁVKA 6 STATION 6

CZ Záznam z kroniky

Koncem 18. století musel být starý hřbitov za kostelem podle císařského nařízení odstraněn z centra města. Z hygienických a také kapacitních důvodů bylo roku 1823 rozhodnuto, že hřbitov bude umístěn mimo městskou zástavbu. Od doby, co byl roku 1968 ještě jednou přemístěn, se na tomto místě nachází park – pouze zdejší kaplička je připomínkou dřívějšího významu místa.

Kapli v klasicistním slohu nechala roku 1829 postavit manželka hraběte Franze Adama z Valdštejna (1759 – 1823) na jeho počest a jakmile byla kaple hotová, svého zesnulého muže do ní uložila.

D Aus dem Geschichtsbuch

Ende des 18. Jahrhunderts musste aufgrund einer kaiserlichen Anordnung der alte Friedhof hinter der Kirche aus der Stadtmitte weichen. Aus Hygiene- und auch Kapazitätsgründen wählte man 1823 diesen Platz außerhalb des Zentrums. Nachdem 1968 der Friedhof noch ein letztes Mal verlegt wurde, schuf man auf der Fläche einen Park – einzig die Kapelle erinnert noch an die frühere Funktion. Errichtet wurde die Kapelle zu Ehren von Franz Adam Graf von Waldstein (1759 – 1823). Seine Frau ließ 1829 das Gebäude im klassizistischen Stil bauen und bettete nach der Fertigstellung ihren verstorbenen Gatten darin um.

Uvnitř kaple stojí velký kříž. Co z jeho podstavce vykukuje?

Im Inneren der Kapelle steht ein großes Kreuz. Was ist an dessen Fuß angebracht?

a	Dva menší kříže/Zwei kleinere Kreuze	→	B	→	1I
b	Hlavy dvou andělů/Zwei Engelsköpfe	→	E	→	1J
c	Dvě lví hlavy/Zwei Löwenköpfe	→	Ř	→	1B

V parku naleznete mnoho plastik. Co představuje plastika, která stojí kapli nejbliže?

Im Park gibt es zahlreiche Skulpturen. Was stellt die Skulptur, die der Kapelle am nächsten steht, dar?

a	Ležícího člověka/Eine liegende Person	→	Z	→	2H
b	Kmen stromu/Einen Baumstamm	→	E	→	1E
c	Zbořený sloup/Eine umgestürzte Säule	→	Ň	→	2I

K jakému stavebnímu slohu byste kapli přiřadili?

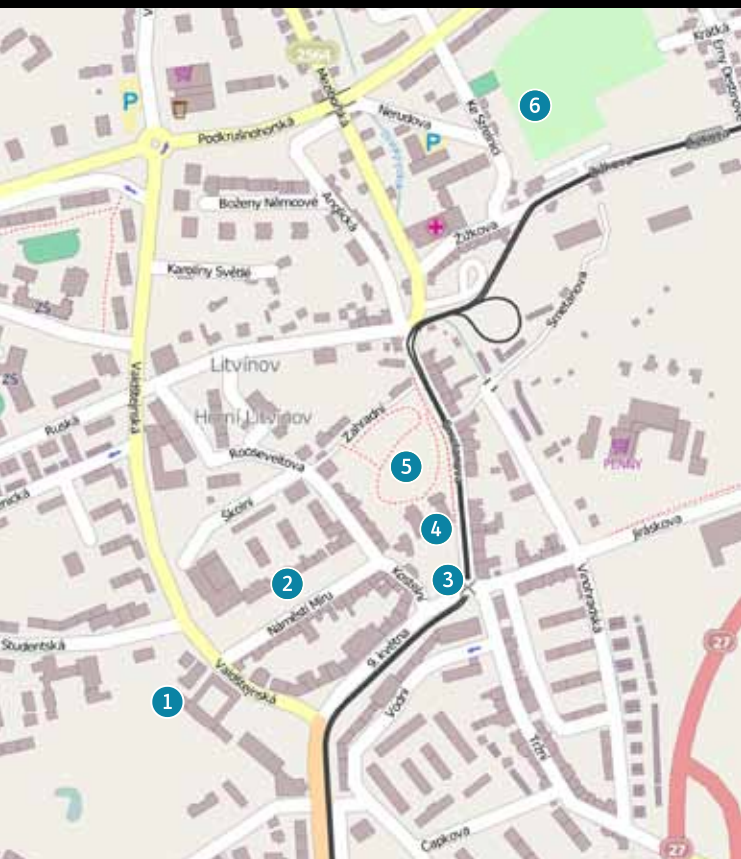
Welchem Baustil kann die Kapelle zugeordnet werden?

a	Ke gotice/Gotik	→	Š	→	2G
b	Ke klasicismu/Klassizismus	→	E	→	1A
c	K moderně/Moderne	→	R	→	1C

Tajenka Quizvorlage

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1										
2		ohne								
3										
4		bez								

Litvínov

Popisky Legende

- 1 Zámek Valdštejnů a zámecký park
Das Waldsteinschloss und der Schlosspark
- 2 Náměstí Míru a radnice
Friedensplatz und Rathaus
- 3 Masarykovo náměstí
Masaryk-Platz
- 4 Kostel sv. Michaela archanděla
Kirche des Heiligen Erzengels Michael
- 5 Voigtovy sady
Voigts-Gärten
- 6 Kaple Valdštejnů a park
Waldsteinkapelle und Park

Impressum *Impresum*

TEXT & IDEE CELKOVÁ KONCEPCE & TEXTY

Lysann Neubert und Matthias Voit

ÜBERSETZUNG PŘEKLAD

Mgr. Lucie Kroulíková

LAYOUT GRAFICKÉ ZPRACOVÁNÍ

cmykey – grafikdesign und beratung (www.cmykey.de)

ORGANISATION DER STADTRALLYES/PROJEKTGRUPPE

ORGANIZACE MĚSTSKÉ RALLYE/PRACOVNÍ SKUPINA

Barbora Nechanická, Lysann Neubert, Zuzana Petrářová, Lisa Schurrer, Tomáš Švec, Matthias Voit

WIR BEDANKEN UNS BEI NÁŠ VELKÝ DÍK PATŘÍ

Angela Klier (Lokaler Aktionsplan Olbernhau)

Bc. Martin Klika (Svazek obcí v regionu Krušných hor)

PhDr. Marie Svačinová (Partnerský spolek Litvínov, o.p.s.)

Mgr. Marcela Güttnerová & Pavel Nedvěd (Městská knihovna Litvínov)

Sonja Leihkauf & Kenny Mehner (Jugendzentrum Olbernhau)

Evelyn Meyer & Gunnar Rug (Jugend- und Kulturzentrum »Theater Variabel« Olbernhau)

Frank Lehmann (Museum Olbernhau)

Daniela Fousková & Franziska Stölzel (Deutsch-tschechisches Jugendforum/Česko-německé fórum mládeže)

KARTENMATERIAL ZDROJ PLÁNKŮ MĚSTA

© OpenStreetMap (www.openstreetmap.org)

KONTAKT

✉ litvinhau@gmail.com www.facebook.com/litvinhau

Gefördert im Rahmen des Bundesprogramms „TOLERANZ FÖRDERN – KOMPETENZ STÄRKEN“

